

Kutná hora

Literární mise – kniha, která
mění čtenáře

IDEAIFY
idea beauty

Pavel Hrejsemnou

Kutná Hora

literární mise

—

**kniha, která
mění čtenáře**

Pavel Hrejsemnou

Název knihy: Kutná Hora - literární mise

Podnázev: Kniha která mění čtenáře

Autor: Pavel Hrejsemnou

Vydavatel: IDEAIFY s.r.o. **Adresa vydavatele:** Na Studních 71, 284 01 Kutná Hora
Web: www.ideaify.cz **E-mail:** info@ideaify.cz

Rok vydání: 2025 **Vydání:** První elektronické vydání **Počet stran:** 184 A5

Autorská práva a právní doložky

© 2025 Pavel Hrejsemnou a IDEAIFY s.r.o.

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována, ukládána v rešeršním systému, ani přenášena jakýmkoli způsobem a v jakékoli formě (elektronicky, mechanicky, nahráváním či jinak) bez předchozího písemného souhlasu autora a vydavatele.

ISBN (PDF verze): 978-80-53028-21-9

ISBN (ePuB verze): 978-80-53028-34-9

Upozornění: Informace obsažené v této knize jsou určeny pouze pro vzdělávací a informační účely. I když bylo vynaloženo veškeré úsilí k zajištění přesnosti a aktuálnosti obsahu, vydavatel ani autoři nenesou odpovědnost za případné chyby nebo opomenutí, ani za výsledky plynoucí z použití zde uvedených informací. Čtenář by měl vždy ověřit informace z více zdrojů a přizpůsobit je svým konkrétním potřebám.

Tvorba a produkce

Jazyk: Čeština

Grafický design, návrh obálky a sazba: IDEAIFY s.r.o.

*ro všechny milovníky Kutné Hory –
města, které není jen souborem ulic a
chrámů, ale živou pamětí času.*

*Pro ty, kteří v kameni slyší ozvěnu
minulosti, v mlze poznávají stíny dávných
osudů a v každé dlažební kostce hledají příběh.*

*Pro snílky, badatele, pamětníky i děti, které věří, že
minulost nikdy úplně neodešla – jen čeká, až ji někdo
znovu probudí.*

Tato kniha je pro vás.

A pro město, které mě naučilo naslouchat.

Prolog

am, kde se zrcadlí čas

Jsou místa, kde se minulost neskrývá pod vrstvami prachu, ale dýchá mezi kameny.

Kutná Hora je jedním z nich. Město, které bylo kdysi srdcem říše, kde se razily groše, skláněli králové a šeptalo se o věcech, jež nesměl slyšet nikdo živý.

Ale čas není přímka. Je kruh. Spirálou se stáčí k okamžikům, které se vracejí, mění a znovu vznikají – jako stříbrné vlákno, které někdo znovu a znovu vplétá do tkaniny světa.

Tento příběh nezačíná včera. Ani dnes.

Začíná ve chvíli, kdy jedna dívka sáhne po staré knize, a dotkne se tím zrcadla, které neodrazí její tvář, ale všechny možné verze minulosti.

Začíná v okamžiku, kdy se ztiší zvon a zazní hlas, jenž není slyšet ušima.

A možná začíná právě teď – když otvíráš tuto knihu.

Protože každá přečtená stránka tě může změnit.

A každé slovo... může být klíčem.

Kapitola 1 – Rukopis z půdy

ůda voněla suchým dřevem, prachem století a zapomenutými sny. Každý krok Elišky se rozléhal jako šepot vzpomínek, které se držely v trámech pod střechou dědečkova domu jako pavoučí síť – tenké, téměř neviditelné, ale pevné.

Bylo horké červencové odpoledne. Vzduch stál, ani okno nešlo otevřít. Eliška dostala za úkol najít starý fotoaparát, ale její zvědavé oči přitáhla dřevěná truhla v rohu, ukrytá pod vrstvou přikrývek a zaprášených alb. Klíč do truhly – malý, železný, s drobným křížkem na hlavě – ležel v malé keramické misce na polici. Jako by čekal.

Víko truhly zaskřípělo a otevřelo se s těžkostí, jakou mají jen věci, které dlouho mlčely.

Uvnitř byly staré knihy, vázané v kůži, některé s popraskanou pergamenovou ořízkou. Většinu pokrýval jemný prach, až na jednu. Byla zabalená do šedého lněného plátna, převázaná červenou stužkou, která vypadala nověji než vše kolem. Eliška ji rozvázala a látku odhalila.

Kožená kniha byla temně hnědá, téměř černá, s ražbou na přebalu. Písmo nebylo čitelné. Nebyla to čeština. Ani

angličtina. Vypadalo to jako jazyk, který někdo kdysi vymyslel – nebo zapomněl.

Když ji otevřela, slabý závan studeného vzduchu jí ofoukl tvář. Uvnitř na první straně byl nápis psaný pečlivou rukou:

*„Liber Argenteae Montis – Pars Prima“
(Kniha Stříbrné hory – První část)*

„Verba scripta vivunt – Čti, a poznáš pravdu času.“

Následovala kresba. Znázorňovala město s několika věžemi, hradbami a štíhlou siluetou chrámu. Eliška rozeznala svatou Barboru – ale v úplně jiné podobě, než ji znala z výletů s dědečkem. Stavba byla nedokončená, katedrála jako by byla právě v rukou kameníků. Pod kresbou stálo latinsky:

*„A.D. MCCCLXXVII – Operis initium, spes regni.“
(Léta Páně 1377 – Počátek díla, naděje království.)*

Eliška zalistrovala dál. Písmo se začalo měnit – od latiny k podivné formě češtiny. Staré výrazy, archaická slova:

„A jesti, že slunce níže stálo, stín kostelní zdíva do polí padal, a havran černý křikem oznámil večer nad městem sříbrným...“

A pak, na levé straně stránky, bylo cosi, co připomínalo zaklínadlo. Ne jako v pohádkách – ale jako slova, která mají váhu.

*„Accipe verbum, et transgredere fines.
Per scriptum, tempus frangitur.“*

*(Přijmi slovo – a překroč hranice.
Skrze písmo – čas se láme.)*

Jakmile to dočetla, stránka se zableskla. Ne jasně, ale jako když se slunce na okamžik odrazí od skla. Eliška couvla. Kniha se zatřásla – nebo se jí to jen zdálo?

Ne.

Místnost se začala točit.

Podlaha se ztratila pod nohama, paprsky světla prořízly temnotu půdy a najednou byla jinde.

Stála na kamenné dlažbě, těsně vedle kádě s vodou. Široká ulice, plná lidí v kutnách, zástěr a kápích, lemovaná dřevěnými domy s vyřezávanými štíty. Koně, vůně pečeného masa a tlučení kovadliny.

Nad nimi se tyčila rozestavěná kostelní loď, pokrytá lešením z hrubého dřeva. Kamenníci v kápi volali na sebe staročesky, jako by z knihy vystoupili:

„Podej mi ten pazour, Vítku! Ať pán mistr nemá vztek!“

A v dálce – na ochozu chrámu – stál muž v černém plášti. Dlouhé vlasy, vousy, rukopis v ruce. A Eliška měla pocit, že se na ni dívá. Přímou na ni.

Pak zavřel knihu, kterou držel – a svět opět potemněl.

Kapitola 2 – Stříbrná dívka z roku 1377

liška se probudila s tváří přitisknutou k chladné kamenné podlaze. Oči se pomalu přizpůsobovaly šeru, které naplňovalo místnost. Nad sebou zahlédla nízký dřevěný strop, u stěn visely svazky bylin, na háčcích kápě a zástěry. V rohu plápolal malý olejový kahánek.

Chtěla se posadit, ale hlava jí třesla. Natáhla ruku a zarazila se. Její ruka byla... jiná. Hubenější, zhrublá od práce, ne její jemná, dětská dlaň.

Vydešeně se rozhlédla.

Na stole vedle lůžka ležela miska s kaší, kousek chleba a hlíněný džbán s vodou. Ale zrcadlo – nebo alespoň jakási leštěná kovová deska opřená o stěnu – ji přitáhlo jako magnet.

Došourala se k němu, klekla si a nahlédla do matného odrazu.

Tvář, která se jí dívala zpět, nebyla její. Dlouhé tmavé vlasy, vysoké čelo, škrábanec na bradě a oči... oči plné strachu i síly. Eliška se nadechla – a v tu chvíli za ní někdo promluvil.

„Marii, jsi vzhůru? Toť dobře. Mistr Fabian tě dnes nutně potřebuje.“

Hlas ženy, starý, unavený, ale vlídný. Eliška se otočila. Ve dveřích stála postava v plátěném šatu s hrubým límcem, na hlavě šátek. Podávala jí zástěru a kus vlněné látky.

„Oblékni se, dítě. Ať nepřijdeš pozdě na mincovnu.“

Eliška se chtěla zeptat, ale ústa zůstala němá. Nevěděla, co říct. Jen přikývla a pomalu si oblékla šaty – škrábavé, těžké, a přesto na těle zvláště známé. Jako by si je už kdysi oblékala.

Když vyšla z domu, dýchl na ni svět středověké Kutné Hory. Úzké uličky dlážděné kamením, domy s hrázděnými zdmi, všude ruch a zvuk. Lidé ji zdravili jako Marii. Ona jim odpovídala – a nevěděla, odkud ta slova zná.

„Dej Bůh štěstí!“ řekla starci u pumpy.

„Věrně sloužím, pane mistře,“ kývla na muže v rudém plášti s odznakem cechu.

Nohy ji samy vedly k velké budově s těžkými dveřmi a znakem se zkříženými kladivy. Vlašský dvůr.

Mincovna

Uvnitř to vonělo kovem, potem a ohněm. Kladiva bila do stříbrných plíšků, razidla cvakala, tiskaři a ryteči se soustředěně skláněli nad stoly. A v rohu – v plášti s vyšívaným znakem lva a kalicha – stál muž s ostrým pohledem. Mistr Fabian.

„Marie! Pošli zprávu panu Riedlovi na Hrádek. Ať připraví novou šarži stříbra. Císař Karel chce nové pražské groše do týdne!“

Chtěla namítnout, že ona přece není žádná poslíček, že je jen obyčejná holka z roku 2025, ale v ústech se jí formovala slova, která neznala. Staroslovanská čeština, plynulá, rytmická.

„Ihned, pane mistře.“

Jakoby skrze ni promlouval někdo jiný.

Když vyšla ven, cítila, jak jí buší srdce. Někde mezi slovy, gesty a dechem jí začalo docházet: ona není Eliška. Ne tady. Tady je Marie. A příběh teprve začíná.

Ale to nejpodivnější ji čekalo, když se v uličce otočila za hlasem, který nikdo jiný neslyšel.

*„Liber... nondum totus est apertus...“
(Kniha... ještě není celá otevřena...)*

Za ní stál opět ten muž z chrámového ochozu. Nezvykle mladý, ale se stářím v očích. Držel stejnou knihu, jakou Eliška našla na půdě.

A zmizel. Beze stopy. Jako z víru snu.

Kapitola 3 – Tajemství mincí a cinkání osudu

Když Eliška – nebo Marie, jak jí tu říkali – vstoupila znovu do Vlašského dvora, cinkání kladiv a práskání kovu ji udeřilo jako tepající srdce města. Mincovna žila vlastním rytmem. Každá mince, každá šarže nesla v sobě otisk doby, důvěru v měnu a vůli císaře.

Marie nesla misivní pergamen pro pána jménem Riedl. Starý úředník na Hrádku si jej od ní převzal beze slova, jen s přísným pohledem.

„Zůstaň tu, dívko. Pošlu tě zpět se vzkazem pro Fabiana.“

Čekala v malé místnosti s vyhlídkou na nádvoří. Odtamtud zaslechla rozhovor – dva muži se hádali, hlas potlačený, ale slova přesto nesla daleko:

„Ty nové raznice nejsou podle císařova dekretu! Podívej se – znak je posunutý, písmo změněno! Kdo to schválil?“

„Mlč, Jindřichu. Nejsme tu, abychom zpochybňovali vůli nadřízených. Razí se podle rozkazu.“

„Podle rozkazu – ale čího? Tohle nepochází z Prahy. A já přísahal věrnost Karlovi!“

Marie ztuhla. Něco se tu dělo. A to „něco“ souviselo se stříbrem. Se samotným základem moci.

Z kapsy jí cosi vypadlo.

Byl to úlomek stránky. Vůbec netušila, jak se tam dostal. Kousek pergamenu s latinským textem, potrhaný, opálený na krajích:

*„Moneta ficta, voluntas regis fracta.
Argentum verum, sed stella falsitatis fulget.“
(Mince falešná, vůle krále zlomena.
Stříbro je pravé, leč hvězda faleš svítí.)*

Ztěžka polkla. Slova zněla jako věštba – nebo jako varování. Zvláště to poslední. Hvězda... faleš. A vtom si vzpomněla: v ražbě, kterou dnes držela v ruce, byla vedle českého lva malá hvězda – nepatrná, ale nezvyklá.

Odpoledne se už chýlilo ke konci, když mistr Fabian přijal vzkaz od Riedla. Nepodíval se na něj. Jen jej zastrčil do rukávu a řekl:

„Marie, dnes jsi byla svědkem více, než tušíš. Bud’ opatrná. A... pokud bys znovu otevřela tu knihu – nedívej se pouze na slova. Sleduj ticho mezi nimi.“

Jeho oči se na chvíli změnily. Nebyla v nich jen přísnost mistra – ale cosi hlubšího. Strach. Nebo snad vědomí, že i on je jen pěšák na větší šachovnici?

Večer v domě, kam se Marie vracela, byl klidný. Jenže jí v hlavě stále zněla ta slova. Chtěla znovu otevřít rukopis – ale kniha nikde nebyla. Zmizela. Zůstala jen značka na jejím zápěstí: kruhové znamení se třemi tečkami uvnitř, jako otisk pečeti.

A pak... uslyšela šepot. Tentokrát ne od nikoho venku. Byl v ní. Slova, která nečetla, ale věděla, že tam byla:

*„Cingitur argentum sanguine veritatis...”
(Stříbro je obtékáno krví pravdy...)*

A Eliška pochopila, že nejen cestuje časem. Ona se stává jeho součástí. A že stříbro není jen kov. Je to zrcadlo. A kdo se do něj podívá, spatří nejen minulost – ale i sebe sama.

Kapitola 4 – Stíny pod svatou Barborou

vítání bylo ještě daleko, když se Marie, stále v těle Elišky, probudila s tepající bolestí ve spáncích a obrazem hvězdy v mysli. Ležela na slámě, ale kolem ní duněla slova – latinská, přesná, zaříkávací. Nevěděla, zda sní, nebo bdí.

*„Sub lapidibus, sub fumo, sub silentio... veritas dormit.“
(Pod kameny, pod kouřem, pod tichem... spí pravda.)*

Ten hlas jí byl známý. Patřil muži s knihou, kterého zahlédla už dvakrát – naposledy v mincovně. Nezdálo se, že stárne. Spíš jakoby byl *mimo čas*.

Ještě před úsvitem ji poslala stará hospodyně s jídlem pro kameníky pracující na nově vznikajícím chrámu svaté Barbory. Stavba se tyčila nad městem jako výzva nebesům – a každý, kdo na ní pracoval, nesl svou víru, dřinu i tajemství.

Když tam Marie dorazila, zaujala ji jedna věc.

Na vnitřní zdi, kousek od místa, kde měla stát budoucí kazatelna, byl rytý symbol: kruh se třemi tečkami. Úplně stejný, jaký se jí zjevil na zápěstí.

„To je znak staré pečete měníků,“ ozval se hlas za ní.

Otočila se. Mladý kameník, sotva dvacetiletý, s poprášenými vlasy a očima příliš vážnými pro jeho věk, jí hleděl do očí.

„Říkají mi Mikuláš. Ty jsi Marie, že? Já tě poznám. Neseš značku.“

„Značku čeho?“ hlesla.

„Značku těch, kteří vědí. Pod chrámem je chodba. Zavalená. Prý vede až ke staré šachtě, odkud se kdysi tahalo stříbro, které nikdy nesmělo být raženo. Říká se, že to bylo stříbro císařských odpůrců. Prokleté stříbro.“

Marie mu chtěla odporovat, ale věděla, že nelže. Ne tak docela. Mikuláš jí pokynul, a za chvíli už stáli u dřevěného krytu, zamaskovaného bednami a pískem. Když ho zvedl, vydechl chlad. Schodiště, hrubé, úzké, vedlo dolů do tmy.

Vzali lucernu a sestupovali.

Pod nohama skřípala sůl a kámen. Vzduch byl vlhký, těžký. A pak... přišli ke dveřím. Dřevěné, s rezavým železným zámkem. Ale nezamčené. Otevřely se s trhnutím.

Uvnitř byl sál vytesaný do skály.

Stěny pokryté reliéfy – postavy s miskami, váhami, pečetemi. A ve středu kruhového výklenku stála kamenná truhlice. Otevřeli ji.